

LA COORDINACIÓ DEL LLENGUATGE ADMINISTRATIU CATALÀ

per Carles DUARTE I MONTSERRAT

Cap de la Secció d'estudis de llengua catalana i llenguatge administratiu
de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya

Els dies 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre de 1986 han tingut lloc a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya les *II Jornades sobre l'establiment del llenguatge administratiu* organitzades per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i l'esmentada Escola.

Aquestes *II Jornades* han constituït una represa i un aprofundiment dels treballs realitzats en les *I Jornades* que, sobre la mateixa matèria, es van dur a terme a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya els dies 13, 14 i 15 de febrer de 1984.

D'aquestes *II Jornades* podem destacar, d'una banda, la nombrosa inscripció i la notable assistència —oscillà entre setanta i noranta persones en les diverses sessions— i, de l'altra, l'èxit aconseguit pel bon nivell general de les exposicions i per l'assoliment d'unes conclusions ben importants, que deixen concretada una plataforma de coordinació pel que fa al llenguatge administratiu entre el Principat d'Andorra, la Comunitat Valenciana, les Illes Balears i el Principat de Catalunya.

Aquestes *II Jornades* s'han estructurat en dues taules rodones, cinc ponències i un seminari de coordinació.

Les *Jornades*, que començaren el dia 29 de setembre al matí, van ser inaugurades per la senyora Aina Moll i Marquès, Directora General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya i el senyor Josep-Enric Rebé i Solé, Director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

A continuació i després que els organitzadors presentessin el procediment de funcionament de les *Jornades*, es dugué a terme la primera taula rodona, que fou dedicada a l'examen del marc organitzatiu actual en els diversos territoris. Hi participaren la senyora Lídia Armengol, Secretària General de l'Institut d'Estudis Andorrans, el senyor Avellí Flors, membre del Gabinet d'ús i ensenyament del valencià de la Generalitat Valenciana, el senyor Isi-

dor Marí, Cap del Servei d'Assessorament Lingüístic de la Generalitat de Catalunya, i Joan Obrador, Assessor lingüístic del Consell Insular de Mallorca. En aquesta taula rodona, moderada per la senyora Marta Xirinachs, del Servei d'Assessorament Lingüístic de la Generalitat de Catalunya, s'analitzaren amb detall les estructures organitzades que en aquest camp disposen els diferents nivells d'administració pública dels diversos territoris de llengua catalana.

Després de la taula rodona, jo mateix em vaig ocupar de fer la presentació del llibre *Documents*, que és un formulari de documentació administrativa per als centres d'ensenyament elaborat per Segimon Sibina i Maria Pena i editat per PalVerd.

A la tarda el senyor Ramon Torrents i jo mateix vam presentar una ponència sobre els criteris metodològics d'aprofitament de les varietats, amb una atenció especial a la documentació històrica. Aquesta ponència fou seguida d'interessants intervencions dels assistents.

La sessió del dia 30 s'inicià amb la segona taula rodona, dedicada al procés d'elaboració dels documents administratius. Hi participaren el senyor Josep Alemany, Secretari del Consell de Disseny de la Generalitat de Catalunya, que hi substituï el senyor Pere Ariño, el qual no hi pogué assistir a causa d'una malaltia, el senyor Oriol Comas, antic Cap de l'Oficina de correcció de textos i de confecció d'impresos de l'Institut Català de la Salut, i la senyora Marta Xirinachs, ja esmentada. En la taula rodona, moderada pel senyor Joan Ramon Solé, del Servei de Normalització Lingüística de la Generalitat de Catalunya, s'estudiaren aspectes relacionats amb la identificació visual, el disseny del contingut i els circuits de documents i els aspectes lingüístics del disseny de documents.

A continuació es presentaren dues ponències amb el mateix títol genèric: les lleis i les disposicions administratives. A la primera el senyor Josep Ferrer, Cap de Publicacions del Parlament de Catalunya, examinà el llenguatge oral dels parlamentaris i els trets caracteritzadors del llenguatge de les lleis. A la segona, el senyor Oriol Camps, Cap de la Secció de tractament de textos del *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, tractà de la redacció de disposicions administratives.

El dia 1 d'octubre al matí es presentaren les ponències sobre terminologia i traducció. La senyora M. Teresa Cabré, Directora del TERMCAT, i la senyora Marta Xirinachs feren en primer lloc una encertada exposició sobre el funcionament del TERMCAT (Centre de Terminologia) i els treballs de la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu. A continuació el senyor Avellí Flors presentà la seva ponència sobre la traducció administrativa, dins de la qual dedicà una atenció especial a les varietats dialectals i a la importància d'afavorir l'adopció de solucions unitàries.

Finalment el dia 1 d'octubre a la tarda es dugué a terme el seminari de

coordinació, dirigit per Isidor Marí i jo mateix, que preparàrem una proposta de conclusions, a la qual s'incorporaren algunes de les propostes aportades pels assistents de manera individual o en grup. En un primer moment els assistents es distribuïren en cinc grups de treball, conduïts pel senyor Avel·lí Flors, el senyor Joan Obrador, el senyor Isidor Marí, la senyora Marta Xirinachs i jo mateix, en què s'estudià a fons la proposta de conclusions presentada i s'hi suggeriren esmenes, que després foren estudiades en una sessió conjunta, de la qual sorgí el text de conclusions definitives, que, per la seva evident transcendència, reproduïm tot seguit i que desitgem que assolixi una màxima aplicació i eficàcia. Les *Jornades* es cloguerren amb unes breus intervencions de comiat que férem el senyor Isidor Marí i jo mateix.

CONCLUSIONS

1. L'elaboració i la generalització de l'ús d'un llenguatge administratiu adequat no són viables sense el marc organitzatiu corresponent, que doni efectivitat pràctica a les propostes o models lingüístics.

Cal, per tant, que les diferents administracions de la nostra àrea lingüística regulin per mitjà de les disposicions legals adients:

- a) La comprovació dels coneixements necessaris de català en les proves d'accés del personal, d'acord amb els requisits dels llocs de treball.
- b) Els sistemes d'aprenentatge o perfeccionament lingüístic del personal.
- c) Els incentius (positius o negatius) per a l'aprenentatge i l'ús del català.
- d) L'ús del català (al costat, si escau, d'altres llengües oficials) en les diverses formes de comunicació administrativa.
- e) Els procediments d'elaboració i d'implantació del llenguatge administratiu que permetin donar força normativa a les convencions establertes.
- f) Una organització adequada per aconseguir la normalització lingüística a l'Administració.
- g) La creació i la impulsió d'un organisme de disseny i normalització dels documents administratius.

Tots aquests aspectes, que constitueixen requisits previs al treball dels assessors lingüístics de l'Administració i escapen de les seves atribucions, han de ser objecte d'anàlisi en unes jornades específiques.

2. Considerem imprescindible la coordinació general de la política lingüística entre totes les Administracions de la nostra àrea idiomàtica, en els termes plantejats pel *II Congrés Internacional de la Llengua Catalana* i, pel que fa als àmbits respectius, seguint les previsions constitucionals, estatutàries i de la Llei de Normalització Lingüística de les Illes Balears.

Mentre no es faci efectiva aquesta coordinació institucional, ens comprometem a mantenir una coordinació tècnica entre els responsables de l'elaboració del llenguatge administratiu, que aspiri al màxim grau possible de reconeixement i suport oficials.

Aquesta coordinació constaria de dos nivells:

a) Coordinacions territorials que reunissin els experts en llenguatge administratiu de les diverses administracions de cada àmbit.

b) Una coordinació general, integrada per un o dos representants de cada coordinació territorial.

Aquestes coordinacions han quedat provisionalment constituïdes de la manera següent:

- Lídia Armengol i Vila (Principat d'Andorra).
- Roser Bastida i Areny (Principat d'Andorra).
- Marta Cuyàs i Gibert (Illes Balears).
- Carles Duarte i Montserrat (Catalunya).
- Avellí Flors i Bonet (Comunitat Valenciana).
- Vicent Moreno i Montañés (Comunitat Valenciana).
- Joan Obrador i Adrover (Illes Balears).
- Marta Xirinachs i Codina (Catalunya).

3. L'òrgan de coordinació general es reunirà amb una periodicitat mínima trimestral.

Són funcions d'aquest òrgan:

- L'intercanvi d'informacions i materials entre els diversos territoris.
- La distribució dels treballs d'elaboració del llenguatge administratiu entre els organismes coordinats, assignant a cadascun tasques o àrees específiques.
- La promoció d'intercanvis d'activitats de formació, publicacions, etc.
- L'organització periòdica de noves jornades d'estudi i consolidació organitzativa.
- El seguiment de l'aplicació de les conclusions d'aquestes Jornades.

De manera especial, cal que un dels primers objectius d'aquest òrgan de coordinació sigui l'establiment d'un mitjà comú d'intercomunicació i de difusió d'informacions.

4. Constitueix un objectiu irrenunciable el seguiment d'uns criteris estilístics i terminològics comuns en l'establiment del model de llenguatge administratiu català. En aquest sentit, cal comptar amb un manual d'estil administratiu sancionat oficialment pels organismes competents.

Cal bandejar, doncs, la pràctica que a cada territori s'elaborin unes convencions pròpies pel que fa al llenguatge administratiu, sense una coordinació amb els treballs realitzats en altres territoris, i evitar que els treballs d'elaboració es duguin a terme bàsicament en un territori, amb l'extensió posterior als altres sense que aquests hagin pogut intervenir activament en el procés de fixació. En aquest procés convé donar prioritat a les solucions comunes i considerar generalment vàlides les solucions territorials. Per tant, quan s'hagi d'adoptar una convenció en el llenguatge administratiu, cal intentar que, si hi ha una solució que sigui comuna, sigui considerada preferent en relació amb altres solucions que comportarien un allunyament. Si no hi ha una solució comuna, les solucions territorials seran considerades opcionals per a qualsevol punt del domini lingüístic:

Els organismes representatius que es constitueixin en els diversos territoris per a la coordinació dels treballs sobre aquesta matèria, juntament amb l'òrgan de coordinació general, han de promoure la recerca sobre llenguatge administratiu i l'adopció de convencions que tinguin una fonamentació sòlida en estudis previs i en uns criteris de modernització i de funcionalitat, evitant els calcs respecte al llenguatge administratiu del castellà (i del francès pel que fa a Andorra i a la Catalunya Nord) o d'altres llengües i els usos que dificultin la comprensió dels documents administratius pel conjunt dels ciutadans.

Davant del procés d'integració a les Comunitats Europees i a partir de la necessària coordinació amb altres llengües de l'Estat espanyol per a la solució de problemes comuns, cal fomentar el coneixement dels models de llenguatge administratiu de les llengües comunitàries i la presència del català als organismes europeus.

Cal que els programes educatius dels centres universitaris dediquin una gran atenció a la formació dels seus components en els llenguatges tècnics propis de la seva especialitat i, especialment, quan escaigui, en el llenguatge jurídic i administratiu, i que a tots els nivells educatius es doni un coneixement suficient del llenguatge administratiu.

Cal que s'estableixin beques que fomentin la recerca en àrees com l'estudi de la documentació històrica, l'ús dels temps verbals, el disseny de documents, entre altres qüestions.

Els organismes encarregats de la política lingüística a cada territori han de fer les gestions necessàries perquè les empreses proveïdores d'impresos administratius, públics i privats, adaptin els seus formularis i tota la documentació a les noves convencions establertes.

Cal que els organismes responsables de la política lingüística als diversos territoris convoquin les principals empreses i institucions, per rams, a unes

taules rodones en què es debatin els camins a seguir i els mitjans de què servir-se perquè fos realment efectiva la normalització lingüística, tant en el marc purament professional, com en les relacions externes, i que, d'aquesta manera, es poguessin establir les necessàries relacions de col·laboració i d'unificació de criteris en llenguatge administratiu.

Respecte als assessors lingüístics de les entitats locals i d'altres òrgans administratius, és indispensable que comptin amb els mitjans bibliogràfics de consulta existents i que tinguin accés a sistemes de formació i de perfeccionament adequats al treball que han de realitzar. Aquests mitjans i sistemes de formació han de ser oferts per les institucions responsables de la normalització lingüística a cada territori.

Barcelona, 1 d'octubre de 1986.